

Teksti Martti Hellström Auroran koulu Lippajärvi Espoo/ heinäkuu 2008

Espoon kunta syntyi virallisesti vuonna 1867. Tuohon aikaan Espoo oli maalaispitäjä, jonka suurimmat kylät olivat Nuuksio, Gammelgård ja Bemböle. Espoossa asui 3500 asukasta, ja heistä suomenkielisiä oli 350. Suomenkieliset asukkaat olivat pääosin tilatonta rahvasta, joka ei juuri kouluja käynyt.

Espoo perusti 1800-luvulla kymmenkunta ruotsinkielistä kansakoulua. Ensimmäinen niistä oli Lagstadin koulu, jossa oli erilliset koulut pojille ja tytöille aina 1900-luvulle saakka. Koulu aloitti toimintansa vuonna 1873. Ensimmäisenä vuonna oppilaita oli 29. Tammikuussa 1874 kouluun ilmoittautui 39 poikaa ja 40 tyttöä. Nuorin oppilas oli 8 v ja vanhin 16 v, keskimäärin oppilaat olivat 12-vuotiaita. Kaikki eivät käyneet koulua koko lukuvuotta. Keväällä pidettiin vuositutkinto, jonka yhteydessä oli käsityönäyttely. Lopuksi työt huutokaupattiin. Koko kunnassa oli 730 kouluikäistä lasta, joista oppikouluun lähti kolme! Koko Suomessa oli noihin aikoihin 145 kansakoulua, joista 17 ruotsinkielisiä.

Lähinnä nykyistä Lippajärveä toimi Aurora Karamzinin perustama Träskändan koulu. Se oli järjestyksessä toinen kansakoulu Espoossa. Koulurakennus (vuodelta 1892) on yhä olemassa päiväkotina Karamzinin koulun vieressä.

Ensimmäiset suomenkieliset kansakoulut perustivat yksityiset ihmiset. Ensimmäisen suomenkielisen koulun Espoo otti haltuunsa v. 1902. Koulun nimi on vaihdellut. Aluksi sitä kutsuttiin Åminnen kansakouluksi. Se sijaitsi nykyisessä Kurttilassa. Sitten koulun nimi oli Espoon kirkonkylän ja lopulta Kauklahten kansakoulu. Seuraavaksi perustettiin suomenkielinen kansakoulu Leppävaaraan vuonna 1906 ja Viherlaaksoon vuonna 1914. Nykyisen Lippajärven lapset kävivät sitä koulua. Koulunkäynti oli vapaaehtoista vuoten 1921 saakka, jolloin annettiin laki oppivelvollisuudesta.

Helsinkiläiset hankkivat Espoosta mieluusti huvilatontteja. Tätä helpotti junaradan rakentaminen. Naapuristamme Grankullasta tuli vuonna 1915 itsenäinen huvilayhdyskunta, ja vuonna 1920 kauppa. Lippajärven seutu tunnettiin Petaksena, ja se oli niinikään huvila-aluetta. Toisen maailmansodan jälkeen alueelle alkoi muuttaa pysyvästi lapsiperheitä niin, että koulunkäynnin järjestäminen tuli ajankohtaiseksi.

1940-LUKU

Lippajärveläislapset kävivät 40-luvulla koulua Viherlaaksoon vuonna 1914 perustetussa kansakoulussa. Osa siirtyi neljännen luokan jälkeen Viherlaakson yhteiskouluun (vuosina 1941-1944 koulun nimi oli Kauniaisten yhteiskoulu), joka oli lähin oppikoulu - ja tietääkseni ensimmäinen Espoossa. Sitä aikaisemmin oppikoulua lähimmät oppikoulut olivat Helsingissä.

Sotavuosina koulujen toiminta ei ollut säännöllistä.

Aivan vuosikymmenen lopulla vuonna 1949 Petakseen saatiin Viherlaakson Petaksen sivukoulu.

1950- LUKU

Melkein koko 50-luvun lapset kävivät koulua Petaksen sivukoulussa, joka toimi nyt jo puretussa vanhassa kartanorakennuksessa Turuntien varrella.

Vuonna 1957 sivukoulu sai uuden kivirakennuksen. Se edusti oman aikansa uutta kouluarkkitehtuuria. Rakennuksessa oli kaksi kerrosta ja mm. erillinen liikuntasali. Tekniselle työlle oli oma aineluokka. Keittä ja ruokala sijaitsivat toisessa kerroksessa, edellinen nykyisessä terveydenhoitajan huoneessa ja jälkimmäinen Sarin Sope-luokassa ja näyttämöllä. Molemmissa kerroksissa oli luokkia. Ensimmäisen kerroksen nykyisessä pikku-ATK-tilassa oli tuolloin opettajainhuone, ja AV-huoneemme oli koulunjohtajan kanslia.

Sivukoulu aloitti toimintansa syksyllä 1957. Vuonna 1958 koulu itsenäistyi Myllykylän kansakouluksi. Vihkiäiset pidettiin 23.11.1958. Ensimmäinen koulunjohtaja oli Sakari Vilonen. Hän jatkoikin koulunjohtajana 20 vuotta, aina peruskouluun siirtymiseen vuoteen 1977 saakka. Samana vuonna johtokunta hyväksyi koululle oman opetussuunnitelman. Koulun opettajakuntaan kuului mm. Inkeri Soiniitty.

1950-luvulla kansakoululaitos koki suuria uudistuksia. Erilliset alakansakoulut yhdistettiin varsinaiseen kansakouluun, ja kansakoulun kuuden luokan jatkoksi perustettiin kansalaiskoulu.

Oppilaat saattoivat nyt jatkaa koulunkäyntiä joko oppikoulussa tai kansalaiskoulussa Leppävaarassa. Espoossa oli jo kolme oppikoulua. Vuonna 1952 aloitti toimintansa Etelä-Espoon yhteiskoulu (nykyisin Haukilahden koulu ja lukio) ja vuonna 1958 Tapiolan yhteiskoulu.

1960-LUKU

Espoo kasvoi rajua vauhtia. Kunta muuttui kauppalaksi vuonna 1963. Myllykylän koulu jäi pian ahtaaksi. Oppilasmäärä kasvoi 145:sta 212:een. Oppilaita oli hajasijoitettava muihin kouluihin, mm. Träskändaan.

Myllykylän kansakoulussa harrastettiin vilkkaasti musiikkia. Koulussa kokeiltiin englannin kielen opetusta- mikä oli ihan uutta kansakoulussa. Paperia keräämällä hankittiin ensimmäiset televisiot kouluun. Koulun yhteyteen rakennettiin urheilukenttä.

Kansakoulujen hallinto muuttui niin, että oma johtokunta vaihtui kunnan yhteiseksi johtokunnaksi. Niin oli ollut kaupungeissa jo pitkään. Samalla Espooseen tuli kaikille kansakouluille yhteinen opetussuunnitelma.

Koulunkäynti jatkui oppikouluissa tai kansalaiskouluissa. Vuonna 1964 aloitti toimintansa Kauniaisten suomalainen yhteiskoulu.

1970-LUKU

Vuonna 1972 Espoosta tuli kaupunki. Espoon voimakas kasvu jatkui. Myllykylässä oppilasmäärä

pysyi tiloihin nähden liian korkeana (237-243). Oppilaita hajasijoitettiin ja kuljetettiin vuosien varrella muihin kouluihin mm. Karhusuolle, Bemböleen, Viherkallioon, Rastaalaan ja Karakallioon.

1970-luvun suuri koulutuspoliittinen mullistus oli siirtyminen peruskoulujärjestelmään syksyllä 1977. Koulun nimi muuttui Auroran kouluksi (ala-aste). Peruskoulussa noudatettiin uutta opetussuunnitelmaa (POPS). Nyt kaikki oppilaat opettelivat vierasta kieltä (englantia).

Jokaiselle koululle tuli oma kouluneuvosto. Uudeksi koulunjohtajaksi tuli Pentti Jormanainen. Oppilaat jatkoivat ala-asteen jälkeen opintojaan asuinpaikkansa mukaan kolmella eri yläasteella: Karakalliossa, Viherkalliossa ja Kauniaisten Kasavuoressa.

Auroran koulu oli yksi niitä kouluja, joista Helsingin yliopiston kasvatustieteen laitos keräsi aineistoa professori Matti Koskenniemen vetämää DPA-Helsinki tutkimusta varten.

1980-LUKU

Vuonna 1980 koulun oppilaita sijoitettiin kuuteen eri kouluun. Tilanne helpottui hetkeksi, kun vuonna 1981 koululle valmistui puinen lisäsiipi ja kaksi tilapäiseksi tarkoitettua parakkia. Tilapäisyys kesti 22 vuotta.

Oppilasmäärän kasvu kuitenkin jatkui. Lukuvuonna 1984-85 oppilaita oli jo 432! Luokkia oli sijoitettu mm. näyttämölle. Koulua käytiin kahdessa vuorossa. Espoo ratkaisi ongelman jakamalla koulupiirin kahtia ja perustamalla piirin pohjoisosaan uuden koulun: Järvenperän koulun (ala-aste). Se valmistui vuonna 1987, ja tilapula hellitti.

Peruskoulun opetussuunnitelma ohjasi kaikkien koulujen opetusta hyvin samanalaiseksi. Oppilaat saivat numerotodistukset, ja arvostelussa tuli noudattaa ns. Gaussin jakautumaa. Vuonna 1980 koulun kieliohjelma laajeni. Oppilaat saivat valita kolmannella luokalla alkavaksi kieleksi joko englannin tai ruotsin.

Vuonna 1985 säädöksiä muutettiin, ja peruskoulut saivat omat johtokunnat. Samaan aikaan uusittiin peruskoulun opetussuunnitelma. Kunnat saivat laatia opetussuunnitelmaan omia osuuksia. Espoon oma opetussuunnitelma valmistui vuonna 1987. Oppimäärässä suosittiin taito- ja taideaineita. Oppilasarvostelu pehmeni. Sanallinen arviointi tuli mahdolliseksi aluksi 1-2 luokille. Myös koulut saivat luvan hieman painottaa tuntijakoaan ja ratkaista, missä aineissa koko luokka jaettiin pienemmiksi ryhmiiksi.

Luokat alkoivat käydä leirikoulussa. Kerhotoiminta oli vilkasta: koululla toimi mm. kuoro-, bändi-, elokuva-, teatteri- ja liikuntakerhoja. Vuosikymmenen puolivälin jälkeen alkoivat tietokoneet tulla kouluihin. Ensimmäiset kaksi tietokonetta saatiin Auroraan vuoden 87-88 vaihteessa. Ne olivat mustavalkoisia, 9 tuuman näytöllä varustettuja Macintosh Plus-pöytäjä, joissa ei ollut edes lisälevyasemaa - kiintolevystä puhumattakaan. Ruotsin kieltä oli mahdollista opiskella pitkänä kielenä.

1980-luvulla koulunjohtajia kutsuttiin rehtoreiksi. Rehtorit vaihtuivat Aurorassa vilkkaasti.

Pentti Jormanaisen sijaisena toimi Raita Karvinen vuoden verran.

Kun Jormanainen siirtyi Joensuuhun, uudeksi rehtoriksi valittiin Olavi Lamberg (1983-1989) ja ja sitten Martti Hellström (1989-). Rehtori sai avukseen osapäiväisen kanslistin.

Ensimmäinen heistä oli Airi Valkonen.

1980-luvun loppu oli ns. koulunkehittämisen kultakautta. Hallinto innosti kouluja omaleimaistumaan. Auroran koulu valitsi teemakseen esteettisen eheyttämisen. Koulu pääsi mukaan Kouluhallituksen kulttuuriprojektiin, joka poiki vuosien varrella monia yhteistyötilaisuuksia. Tiedotusta tehostettiin julkaisemalla Aurora-lehteä. Sen komeasta taitosta vastasi opettaja Anna-Liisa Korhonen.

1990-LUKU

Yhteiskunnallinen kehitysvauhti senkun kiihtyi. 90-luvun alku oli voimakkaan taloudellisen kasvun aikaa. Kouluihin satsattiin. Aurora sai lisäksi arvokasta lisäresurssia mm. kulttuuri- ja raittiustoimistoilta. Aurorassa kokeiltiin kaikenlaista mm. sanallisen arvioinnin ulottamista viidennelle luokalle saakka. Aloitimme valinnaiskurssit vuonna 1993. Vuonna 1991 otettiin käyttöön uudenlainen päivänrytmi: keskelle päivää tuli **siesta**. Koulu ja luokkatoimikunnat herättivät henkiin Aurora-päivän vuonna 1990. Toimimme myös opettajankoulutuslaitoksen kenttäkouluna - ja yhtenä vuonna meillä suoritettiin jopa päättöharjoittelu.

Sähköpostin käyttö vakiintui 90-luvulla yhdeksi tärkeimmistä tietokoneiden käyttötavoistamme ja ensimmäinen modeemi hankittiin jo vuonna 1990.

Käynnistimme vuonna 1995 Comenius-hankkeen. Viiden vuoden ajan rehtorilla ja opettajilla oli mahdollisuus vieraila Itävallan ja Iso-Britannian kouluissa.

Vuonna 1991 Suomessa alkoi lama, ja se iski myös kouluihin, aluksi kevyemmin, mutta vuonna 1993 jo rajusti. Ns. tuntikehystä leikattiin 5 %. Opettajia lomautettiin ja määrättiin vaihtamaan lomarahat vapaiksi. Yritimme keksiä luovia ratkaisuja, joilla vahingot olisivat olleet oppilaille mahdollisimman pienet. Näihin ratkaisuihin kuului mm **megatunnit**. Koulujen määrärahoja leikattiin. Kirjoja alettiin kierrättää. Vanhemmat ostivat luokkiin tietokoneita. **Lamaa kesti neljä vuotta**. Noina vuosina tuntimääriä ja määrärahoja leikattiin ja opetusryhmiä kasvatettiin.

Samoihin aikoihin lisättiin kuntien ja koulujen autonomiaa. Ruotsinlukijat saivat jo vuonna 1992 ottaa vapaaehtoisen toisen kielen ns. A2- englannin. Meillä kieliohjelma tuli sellaiseksi, että kolmannelta luokalta oli mahdollista valita A1-kieleksi ruotsi tai englanti. Ruotsin valinneet saivat ottaa viidenneltä luokalta ns. A2-englannin. Opettajat kehittivät opetusta innokkaasti. **Auroran Peppi-projekti** esiteltiin New Yorkissa saakka vuonna 1992. Olimme mukana useissa tietokoneavusteisen opetuksen kehittämishankkeissa, joissa erityisesti tarvittiin opettaja Juha Hyvärisen asiantuntemusta. Koulumme **AuroraPress**-ilmoitustaulu aloitti toimintansa Elisassa maaliskuussa -91. Vuosikymmenen loppupuolella myös internet tuli kouluihin. Syksyllä -94 Tele järjesti koulussamme viestintäleirin, jonka aikana lukujärjestyksen mukainen työskentely jätettiin kolmeksi päiväksi, ja kaikki 4-6 -luokkalaiset perehtyivät videoiden, lehden ja radio-ohjelman tekoon. Kokeilimme kaksi lukuvuotta ns. parkkiluokkaa. Toteutimme ensimmäiset Via Dolorosat-joista onkin tullut koulumme perinne. Jouluna 1995 kokeilimme myös adventtipolkua.

Koulut saivat laatia itse omat opetussuunnitelmansa. Auroran uusi opetussuunnitelma valmistui vuonna 1994. Oppimäärä oli kuvattu väljästi. Oppilaille oli tarjolla sekä valinnaisia että vapaaehtoisia aineita. Erityisen suosittu aine oli **science**. Oppilaitten viikkotuntimäärä saattoi vaihdella. Jokaisella koululla oli itse laaditut todistuslomakkeet.

Opettajat kehittivät opetusta innokkaasti. Innostuimme niputtamaan osan uskontotunneista ns. katsomuspäiviksi. Opettaja Päivi Pelli-Kouvo kehitteli kaksikieliopetusta, jolla rikastettiin kaikkien luokkien opetusta. Olimme mukana mm. Koulun Kerhokeskuksen taidekasvatushankkeessa, Koulu 2010- ja majakkakouluhankkeissa. Ns. telematiikan osalta olimme pioneereja. Miedät kutsuttiin mukaan **IMTECin Koulu 2020-projektiin**, joka alkoi syksyllä -92 ja kesti kaksi vuotta. Vuosikymmenen puolivälissä teimme hartiavoimin töitä Freenetin virtuaalikoulun kimpussa. Olimme sillä mukana kansainvälisesti kiinnostavassa -akvaarioprojektissa. Kuuluimme myös **Euroopan Terveet koulut**-hankkeeseen.

1990-luvun puolivälissä lama väistyi, mutta koulupuolella niukkuutta purettiin hieman hitaasti. Vuonna 1997 alkoivat taas uudet kehys- ja määrärahalleikkaukset. Auroran johtokunta kohahdutti hankkimalla palkkiorahoillaan ekaluokkalaisille aapiset.

Vuosina 1997-2000 meillä toimi oma yläkoululuokka, jolle laadittiin oma opetussuunnitelma. Luokkaa veti Risto Shiray. Käynnistimme myös vuosikymmenen lopulla Espoon ensimmäisen starttiluokan koululykkäyslapsille.

Kodin ja koulun yhteistyö oli monimuotoista. Vuonna 1996 vanhemmat käynnistivät **Kylä kaikille-projektia**, joka tähtäsi oman Lippajärven alueemme viihtyvyyden ja turvallisuuden lisäämiseen. Studia-Aurora luennoitsijoina olivat mm. lastenpsykiatri Jari Sinkkonen, psykologi Keijo Tahkokallio, KT Heikki Happonen, kriitikko Jukka Kajava (TV ja tietokonepelit), arkkiatri Risto Pelkonen (Elämönhallinta), nuorisoneuvoja Taija Blom (elämönhallinta), tapakasvattaja Kaarina Suonerä, opettajankouluttaja Tarja Ehnqvist, emeritusprofessori Matti Bergström, näyttelijä Kari Väänänen.

Oppilasmäärä säilyi 90-luvun melko tasaisena (290- 310), ja mahduimme varsin hyvin tiloihin. Heiniitty rakennettiin, ja siirrettiin Järvenperän koulun piiriin. Ajan hengen mukaisesti helpotettiin ns. vieraassa piirissä koulunkäyntiä myös ylä-asteilla.

Vuonna 1998 saneerattiin koulumme TN-sali turvalliseksi. Samassa yhteydessä tuolivarastosta tehtiin bändikämppä- sitä ennen bändit olivat harjoitelleet entisissä ulkovessoissa.

90-luvun lopulla Espoo alkoi toteuttaa organisaatiomuutoksia, jotka johtivat lopulta TOP-hankkeen kriisitymiseen. Koulutuspolitiikassa alettiin hermostua koulujen erilaistumiseen, ja mm. arvosteluohjeita tarkennettiin.

2000-LUKU

Espoon taloudellinen tilanne on vahvistunut koko vuosikymmenen ajan. Kaupunki on myös satsannut kouluihin. Vuonna 2008 Espoolla lienee **maan paras ns. tuntikehys** (kun Kauniaista ei oteta mukaan). Tietotekniikan kehitys on jatkunut nopeana. Koulujen koneet uusitaan tiheästi, ja ne hoidetaan keskitetysti. Vuosikymmenen puolivälissä Espoo järjesti kaikille oppilaille **opit-tunnukset**, jotka mahdollistavat varsin monipuolisen nettimateriaalin käytön opetuksessa. Kesällä 2008 myös koulukirjastomme siirtyi ATK-aikaan.

Kodin ja koulun yhteistyö oli vilkasta. Koti & Koulu ry, organisoi huippuluennoitsijoita Studia-Aurora-sarjaan. Lippajärvellä puhuivat mm. professori Kari Uusikylä, lehtori Tapio Ahokallio, psykiatri Raisa Cacciatora, kouluttaja Timo Nuutinen ja psykiatri Ben Furman.

Pienen tauon jälkeen Studia Aurora heräsi henkiin keväällä 2008, jolloin vieraina olivat mediakasvattaja Anu Ruhala sekä Irene Ojansuu ja Anu Kiesvaara.